

سید عادل میرزاده*

نظارت دولت بر اقتصاد

متأسفانه در کشور ما عادت شده که به محض بروز مشکلات اقتصادی، انگشت اشاره به سمت دولت روانه شود؛ البته این امر به دلیل وجود اقتصادی عموماً دولتی و دخالت و شراکت بخش‌های دولتی و خصوصی در اغلب فعالیت‌های اقتصادی این کشور بعضاً اجتناب‌ناپذیر است. این در حالی است که در اقتصادهای توسعه‌یافته دولت تنها موظف به ایجاد بسترها و زیرساخت‌های مناسب و تنظیم و اجرای قوانین کارآمد به منظور ترویج رونق و افزایش رشد در اقتصاد است.

دولت در ایران در مواردی مانند ورشکستگی موسسات مالی، تعدیل نیرو یا عدم پرداخت حقوق کارکنان یا افزایش قیمت کالایی خاص متهم شماره اول است. حتی هنگام افزایش قیمت تخم‌ZWNJ& مرغ یا سیب‌ZWNJ& زمینی، مردم و رسانه‌ZWNJ&ها بدون مکت دولت را متهم کرده و طلب نظارت بیشتر می‌ZWNJ&کنند. این طرز تفکر که دولت باید قادر به کنترل و نظارت فعالان خرد اقتصادی باشد و از آن طریق قیمت‌ZWNJ&ها را کنترل کند، اساساً اشتباه بوده و در گذشته در بسیاری از کشورها امتحان شده و شکست خورده است. همچنین عواقب مربوط به ناتوانی مالی شرکت‌ZWNJ&ها در پرداخت حقوق کارکنان یا ورشکستگی موسسات مالی در وهله اول باید متوجه صاحبان آنها بوده و دولت تنها در مورد شرکت‌ZWNJ&های دولتی دخالت کند. بدیهی است که تعداد شرکت‌ZWNJ&های دولتی و اصولاً سهم دولت از اقتصاد هر چه کمتر باشد، بهتر است. در اقتصادهای توسعه‌ZWNJ&یافته تعداد شرکت‌ZWNJ&های دولتی بسیار محدود و در نتیجه قبول مسوولیت توسط دولت در صورت بروز مشکلات اقتصادی بسیار نادر است. همچنین وجود رقابت در بازارهای آزاد سبب تنظیم بازارها به شکل خودکار شده و اصل نظارت دولت بر فعالیت‌ZWNJ&های اقتصادی منسوخ شده است. در آن شرایط، چنانچه شرکتی گران‌ZWNJ&فروشی کند، به سرعت با کاهش تقاضا از سوی مشتریان روبه‌ZWNJ&رو شده، سهم خود از بازار را به رقبا واگذار می‌ZWNJ&کند و چه بسا ورشکسته شده، توسط سایر شرکت‌ZWNJ&ها خریداری و به صاحبان جدید واگذار می‌ZWNJ&شود. این پروسه در ادامه سبب استفاده بهینه از منابع مالی، طبیعی و انسانی شده، از هدر رفتن منابع محدود در قالب شرکت قدیمی جلوگیری کرده‌ZWNJ&و در نهایت بهره‌ZWNJ&وری در اقتصاد کلان را افزایش می‌ZWNJ&دهد. بنابراین واگذاری هر چه بیشتر فعالیت‌ZWNJ&های اقتصادی به بخش خصوصی باید اولویت اول دولت در کشورمان باشد.

البته لازمه این کار اصلاح نظام بانکی و مخصوصاً تقویت و تجدید ساختار سرمایه بانک‌ZWNJ&ها بوده تا از آن طریق سرمایه موردنیاز بخش خصوصی تامین شود. دولت هم به نوبه خود وظیفه دارد با ایجاد بسترها و زیرساخت‌ZWNJ&های مناسب نقش ایفا کند. این بسترها باید سبب ایجاد ثبات در اقتصاد شده و با بهبود و تقویت زیرساخت‌ZWNJ&های حمل‌ZWNJ&ونقل، تولید انرژی، آموزشی و درمانی زمینه را برای افزایش بهره‌ZWNJ&وری و متعاقب آن رشد و شکوفایی اقتصادی فراهم کند.

*اقتصاددان

منبع: روزنامه اعتماد